ΜΟΥΣΙΚΗ

κατα τη γνωμη μου

του ΦΟΙΒΟΥ ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΗ

Χριστουγεννιάτικο δώρο

Σ. Ισοκόσκι - Μ. Βιλασάλο

Δεν υπερβάλλουμε αν πούμε οτι ήταν χριστουγεννιάτικο δώρο Το δώρο για τις φετινές γιορτές Ας μη νομίσουμε ωστόσο οτι η Κρατική Ορχήστρα ή το λυρικό μας θέατρο, η Ε.Λ.Σ.. έδωσαν μια συναυλία ή κάποια παράσταση, με προγράμματα όπως αυτα της Ευρωπης, που ειθισται να διοργανωνονται τις ημερες των Χριστουγεννων και της Πρωτοχρονιας Που τετοιο πραγμα. Και τα δυο ιδρυματα, το πρώτο για συνδικαλιστικα αιτήματα (και η απεργία καλά κρατά!) και το δεύτερο σε διαρκη αναζήτηση Διευθυντή, δεν έχουν καιρό για τέτοιες πολυτέλειες.

Το δώρο προσφερθηκε — από πού αλλού, — από τα ελληνο - ξενικά ινστιτούτα. Αυτά που συντηρούν ουσιαστικά, τώρα και πολλα χρόνια, τη μουσική ζωή της Αθήνας, κατά τη χειμερινή περίοδο Το Ινστιτούτο «Γκαίτε» της Αθήνας, σε συνεργασία με την πρεσβεία της Φινλανδίας, προσκάλεσαν τους Αθηναίους φιλόμουσους σε μια βραδιά «τραγουδιού» (λιντ). Εκδήλωση πολλαπλά ενδιαφέρουσα. Πρώτον γιατί το ειδος αυτό της μουσικής είναι ουσιαστικά σπάνιο στη μουσική μας ζωή. Έπειτα, γιατί είχαμε την ευκαιρία, παράλληλα με το γερμανικό λιντ, ν' ακούσουμε και τραγούδια Φινλανδών συνθετών, άγνωστα — κυριολεκτικά — στο κοινό της Αθήνας. Ακόμα όμως, προπαντός, και για την ποιότητα της συναυλίας.

Η σοπράνο Σόιλε Ισοκόσκι και η άνίστα Μαρίτα Βιιτασάλο, Φινλανδεζες και οι δυο, μας χάρισαν μια αξέχαστη βραδιά. Εκτός από τον Σούμπερτ και τον Στράους, μας γνώρισαν τους δυο Φινλανδούς. Τόσβο Κούουλα (1883 - 1918) και Όσκαρ Μερικάντο (1868 - 1924) καθώς και τον Σιμπέλιους, στα τραγούδια του φυσικα, γιατί η συμφωνική μουσική του είναι γνωστη και αγαπητή στο κοινό μας Και ηταν έκπληξη, ομολογούμε Παρά την όποια επίδραση του γερμανικού λιντ, οι μελωδίες των Κουουλα και Μερικάντο κατακτούν αμέσως τον ακροατή, ενώ παράλληλα μπορούν να σταθούν δίπλα στον Σούμπερτ και τον Στράους, όχι ως φτωχοί συγγενείς.

Όσο τώρα για την εκτέλεση, μας θύμισε επίπεδο συναυλιών σε μουσικά κέντρα της Ευρώπης. Το άψογο ύφος του λιντ του 19ου αιώνα, η ειδίκευση της φωνητικής τεχνικής στο είδος αυτό, ακόμα η λιτή σκηνική συμπεριφορά της σοπράνο, θα μας μείνουν για πολύ καιρό στη μνήμη μας — παρά τις ορισμένες αδυναμίες στους υψηλότερους φθόγγους που αλλοίωναν ενίοτε τη φωνητική ομοιογένεια και την άνεση της μελωδικής ροής.

Αποκαλυπτική η συνεργασία (δεν λέμε συνοδεία) της Βιιτασάλο στο πιάνο: άψογη τεχνική που υπηρετεί αποκλειστικά το ύφος του συνθέτη, υψηλό πνεύμα μουσικής δωματίου σε διαρκή διάλογο με τη φωνή, απεριόριστη κλίμακα χρωμάτων και φωτοσκιάσεων, τέλεια τεχνική πεντάλ. Μια συναυλία μαθημα. Μια συναυλία χριστουγεννιάτικο δώρο (Ινστιτούτο «Γκαίτε», 14.12.87)

Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου

Η Αλεξάνδρα Παπαστεφάνου διανύει, θα λέγαμε, μια περίοδο «ολοκληρωτικού τραγουδιού». Εξηγούμεθα. Σ' όλο το πρόγραμμα — ενδιαφέρον από πολλές πλευρές — Μπαχ (χορταστικός επιτέλους, τρία πρελούντια και φούγκες), Μότσαρτ, Ντεμπισί και Μπραμς εδέσποζε η πλευρά της έκφρασης του τραγουδιού. Ενός πλατιού, μεστού, θαρραλέου τραγουδιού, που τόσο συχνά λείπει ή είναι καχεκτικό, τόσο στους πιανίστες μας όσο και σε πολλούς άλλους, δυστυχώς, μουσικούς, δικούς μας και ξένους. Αν κάτι δημιούργησε ερωτηματικά, αυτό δεν είναι βέβαια το τραγούδι, αλλά η χρήση του. Και συγκεκριμένα η υπερβολή του. Οι «εκφραστικές εξάρσεις» που, όχι λίγες φορές, απομακρύνουν την ερμηνεία από το ύφος, όπως π.χ. στον Μπαχ και — λιγότερο — στη σονάτα του Μότσαρτ. Η εκτέλεση του Μπραμς, παραλλαγές κα' φούγκα (σε θέμα του Χεντελ), στιβαρη, παραλληλα ομως και παλλόμενη από τη διφυη φύση της, κλασική και ρομαντική διαθεση, ηταν μια επίτευξη, που μας υπενθύμισε τη στέρεη θέση της Αλεξάνδρας Παπαστεφάνου ανάμεσα στους — τόσο λίγους δυστυχώς — Έλληνες πιανίστες («Παλλάς» 10 12.87)

Οι Τραγουδιστές της Αθήνας

Η ίδια, όπως και πέρσι, ευωρόσυνη ατμόσφαιρα στη βραδιά των «Τραγουδιστών της Αθήνας». Ύμνοι, χριστουγεννιάτικα κάλαντα, παραδοσιακές μελωδίες και άλλα τραγούδια, ανώνυμων και επώνυμων συνθετών από το Μεσαίωνα έως στα χρόνια μας, κατάφεραν να γαληνέψουν — για λίγο, μια ώρα, εστω — την ψυχή μας. Να μας κάνουν να ξεχάσουμε το θόρυβο της Αθήνας, τις απεργίες και την αγωνία της ζωής.

Δεν είναι λίγοι τα τραγούδια που χαρήκαμε. Ακόμα και ορισμένα αντιστικτικής γραφής, με τεχνικές απαιτήσεις, όλα τραγουδισμένα μαλακά με αξιοσημείωτη μουσικότητα και άρθρωση. Παράλληλα, ωστόσο, ακούσαμε και μελωδίες με εμφανή την έλλειψη τονικής ακρίβειας — ιδιαίτερα όσο προχωρούσε το πρόγραμμα. Καθώς και άλλα τραγούδια με υποτονικό θα λέγαμε ύφος. Το όλο πρόγραμμα νομίζουμε ότι χρειαζόταν περισσότερες δοκιμές. Οι ικανότητες του επικεφαλής μαέστρου, αλλά και των μελών της χορωδίας, μπορούν να έχουν ακόμα καλύτερα αποτελέσματα. (Βρετανικό Συμβούλιο, 16.12.87).